

ΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΟ

[Περὶ παροχῆς εἰς τὰς γυναῖκας δικαιώματος ψήφου κατὰ τὰς δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογάς].

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 196 παρ' ἀρ. 2 καὶ 497 τοῦ κώδικος τῆς νομοθεσίας «περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων», κυρωθέντος διὰ τοῦ νόμου 3572 τῆς 14 Ἰουνίου 1928 καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2 τῆς 2ας Ἰανουαρίου 1930 γνωμοδότησιν τοῦ Συμ. Ἐπικρατείας, προτάσει τῶν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργῶν, ἀπεφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν:

Ἄρθρον 1.—Παραχωρεῖται δικαίωμα ψήφου κατὰ τὰς δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογάς εἰς τὰς γυναῖκας, αἵτινες συνειπλήρωσαν τὸ τριακοστὸν (30) ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ γνωρίζουσιν ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν.

Ἄρθρον 2.—Διὰ τὰς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐκλογεῖς γυναῖκας συντάσσονται εἰδικοί ἐκλογικοί κατάλογοι κατὰ Δήμους καὶ Κοινότητας.

Ἄρθρον 3.—Πρὸς σύνταξιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων συνιστᾶται ἐν ἐκάστῳ Δήμῳ ἢ Κοινότητι ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ δημάρχου ἢ προέδρου Κοινότητος ἢ ἐνὸς δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβούλου, ἢ ἐκλογέως δημότου ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ Συμβουλίου, ἐνὸς ἐκλογέως δημότου ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Νομάρχου καὶ μίας γυναικὸς ὀριζομένης ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀνεγνωρισμένου γυναικείου Σωματείου, ἐδρεύοντος ἐν τῷ δήμῳ ἢ τῇ κοινότητι. Ὑπαρχόντων πλειόνων τοιούτων σωματείων, ὀρίζει τὸ σωματεῖον ὁ Νομάρχης. Ἐν ἡ περιπτώσει οὐδὲν τοιοῦτο σωματεῖον ὑπάρχει ἐν τῷ Δήμῳ ἢ τῇ Κοινότητι ἢ τὰ Συμβούλια τῶν ὑπαρχόντων δὲν ὀρίζουσι τὴν γυναῖκα μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ὀρίζει ταύτην ὁ Νομάρχης.

Δύναται νὰ διορίζωνται μέλη τῶν ἐπιτροπῶν ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοί.

Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ὁ δήμαρχος ἢ πρόεδρος Κοινότητος, δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς σύμβουλος· ἐὰν δὲν ἔχη ὀρισθῆναι τοιοῦτος, μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, πρόεδρος εἶναι ὁ πρεσβύτερος τῶν δύο ἐκλογέων δημοτῶν. Καθῆκοντα γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ, εἴτε διδάσκαλος ἢ διδασκάλισσα τοῦ σχολείου τοῦ Δήμου ἢ Κοινότητος, εἴτε ἰδιώτης ὀρισμένος ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 4.—Ἡ ἐπιτροπὴ ἅμα τῇ καταρτίσει αὐτῆς, ἐκδίδει πρόγραμμα, δι' οὗ γνωστοποιεῖ ὅτι ἄρχονται αἱ ἐργασίαι τῆς συντάξεως τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου τῶν γυναικῶν τοῦ οἰκείου Δήμου ἢ Κοινότητος. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο τοιχοκολλᾶται εἰς τὰ δημοσιώτερα μέρη τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος καὶ ἀναγινώσκειται ἐπ' ἐκκλησίαις. Ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῆς συντάξεως τοῦ καταλόγου γενήσεται τὴν ἐπιούσαν τῆς Κυριακῆς καθ' ἣν ἀνεγνώσθη τὸ πρόγραμμα ἐπ' ἐκκλησίαις.

Ἄρθρον 5.—Πᾶσα ἐκλογεὺς γυνὴ δημότις τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος δύναται, προσερχομένη αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τῶν ἐργασιῶν τῆς συντάξεως

τοῦ καταλόγου, νὰ ζητήσῃ τὴν ἐγγραφὴν τῆς ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ. Ὅφειλε δὲ νὰ προσαγάγῃ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν: α) πιστοποιητικὸν τοῦ Δημάρχου ἢ Προέδρου κοινότητος, βεβαιοῦν τὴν δημοτικότητα αὐτῆς καὶ τὴν ἡλικίαν τῆς καὶ β) ἀπολυτήριον δημοτικοῦ ἢ ἄλλου ἀνωτέρου σχολείου, δημοσίου ἢ ἀνεγνωρισμένου ἰδιωτικοῦ, ἢ ἐνδεικτικὸν προαγωγῆς, ἢ πιστοποιητικὸν φοιτήσεως εἰς τάξιν σχολείου Μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἢ ἄλλου τοιούτων βεβαιώσιν ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ κεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ σχολείου, εἰς ὃ ὑπηρετεῖ ὁ βεβαιῶν λειτουργός, ὅτι ἡ αἰτούσα γνωρίζει ἀνάγνωσιν ἢ γραφήν.

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου δύναται νὰ παραταθῆ ἡ κατὰ τὸ προηγούμενον ἐδάφιον μηνιαία διορία.

Ἄρθρον 6.—Ἡ ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ὀρίσῃ δι' ἀποφάσεώς τῆς, ἵνα διὰ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 ἐδαφίου α' πιστοποιητικοῦ τοῦ δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητος βεβαιοῦται καὶ ἡ ταυτότης τῆς ὑπὲρ ἧς ἐκδίδεται τοῦτο δι' ἐπικολλήσεως φωτογραφίας αὐτῆς ἐπὶ τούτου ἐφ' ἧς τίθεται ἡ ὑπογραφή τοῦ ἐκδιδόντος αὐτὸ δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητος, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ ἐγγράφου τοῦ πιστοποιητικοῦ καὶ γραφομένη κατὰ πλάτος τῆς φωτογραφίας ὡς καὶ ἡ σφραγίς τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 7.—Ἡ ἐπιτροπὴ ἐγγράφει τὰς ἐμφανιζομένας κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν ἐν βιβλίῳ διηρημένῳ εἰς στήλας, εἰς ἃς ἀναγράφονται τὸ ὄνοματεπώνυμον αὐτῶν, τὸ ὄνομα τοῦ συζύγου ἢ πατρός, ἡ ἡλικία καὶ τὸ ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον τυχὸν ἔξασκεῖ ἐκάστη.

Ἡ ἐγγραφή τῶν ἐκλογέων γίνεται κατὰ συνοικισμούς, χωρία καὶ πόλεις.

Ἄρθρον 8.—Εἰς οὓς δήμους καὶ κοινότητας ἰσχύει ὁ νόμος ΓΣΚΑ' τοῦ 1907 περὶ ἐκλογικῶν βιβλιαρίων ταυτότητος, ἐκάστη τῶν προσερχομένων πρὸς ἐγγραφὴν, ὀφείλει νὰ προσαγάγῃ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν πρόσφατον φωτογραφίαν τῆς. Ἡ δὲ ἐπιτροπὴ συντάσσει καὶ παραδίδει εἰς τὴν ἐκλογεὰ βιβλιάριον ὅμοιον πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ΓΣΚΑ', ὡς ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη διὰ μεταγενεστέρων, καθοριζόμενον.

Ἄρθρον 9.—Εἰς τὰς ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀπουσία ζούσας ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ οἰκείου Πρωτοδικείου ἢ Εἰρηνοδικείου ἐπιτρέπεται ἡ ἐγγραφή ἐν τοῖς ἐκλογικοῖς καταλόγοις δι' ἀντιπροσώπου, διορισμένου δι' εἰδικῶν συμβολαιογραφικοῦ πληρεξουσίου.

Καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχουσι συμβολαιογραφεῖα ἢ ἀνωτέρω εἰδικῆ πληρεξουσιότης δύναται νὰ δοθῆ καὶ δι' ἀπλῆς ἐπιστολῆς βεβαιουμένης ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος τῆς διαμονῆς ἢ τῆς Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς.

Ὁ εἰδικὸς ἀντιπρόσωπος ἐμφανιζόμενος αὐτοπροσώπως ὀφείλει νὰ προσαγάγῃ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὰ στοιχεῖα τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τῶν ἄρθρων 5 καὶ 8.

Τὰ ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τὰς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαμενοῦσας, τοῦ εἰδικοῦ πληρεξουσίου συντασσομένου ἐνώπιον τῆς Ἑλληνικῆς Προξενικῆς ἀρχῆς καὶ ἐλλείπει ταύτης ἐνώπιον τῆς ἀλλοδαπῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς.

Ἄρθρον 10.—Τὰ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐκδιδόμενα βιβλία παραδίδονται εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Πρωτοδικείου, ἵνα ἐγχειρισθῶσιν εἰς τὴν ἐκλογέα ἐπὶ τῇ προσωπικῇ τῆς ἐμφανίσει καὶ τῇ προσαγωγῇ τῆς φωτογραφίας τῆς, ἣτις ἐπισκλλᾶται ἐπὶ τοῦ βιβλιαρίου παρὰ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν. Ἡ οὕτως ἐμφανιζομένη ὀφείλει νὰ ἀποδείξη καὶ τὴν ταυτότητά της κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὀριζόμενα.

Ἄρθρον 11.—Μετὰ τὴν λήξιν τῆς πρὸς σύνταξιν τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου προθεσμίας ἢ ἐπιτροπῆ διαβιβάζει τὸν συνταχθέντα κατάλογον πρὸς τὸν Εἰρηνοδίκην.

Ὁ Εἰρηνοδίκης ἐκθέτει τὸν κατάλογον ἐν τῷ Εἰρηνοδικτικῷ καταστήματι ἐπὶ πέντε ἡμέρας (5).

Ἄρθρον 12.—Πᾶσα ἐκλογεὺς μὴ ἐγγραφεῖσα ἐν τῷ καταλόγῳ δικαιούται ν' ἀπευθύνῃ ἔνστασιν περὶ ἐγγραφῆς τῆς.

Ἐνστασιν δύναται ν' ἀπευθύνῃ καὶ πᾶς πολίτης κατὰ τῆς ἐγγραφῆς πάσης γυναικὸς μὴ δικαιουμένης πρὸς τοῦτο.

Αἱ ἐνστάσεις ὑποβάλλονται διαρκούσης τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 11 προθεσμίας ἐκθέσεως ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας εἰσέτι μετὰ τὴν λήξιν αὐτῆς καταχωρίζονται ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ.

Ἄρθρον 13.—Ἡ παραλειφθεῖσα ἐκ τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου ὀφείλει ἀποδίδουσα ἢ ἐγχειρίζουσα αὐτοπροσώπως τὴν ἔνστασιν τῆς εἰς τὸν Εἰρηνοδίκην νὰ προσκομίσῃ τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ παρόντος Διατάγματος ἀποδεικτικὰ μέσα, ἅτινα μνημονεύονται ἐν τῷ ἄνω βιβλίῳ.

Ὁ ἐνιστάμενος κατὰ τῆς ἐγγραφῆς γυναικὸς τινος ὀφείλει ἐπίσης νὰ προσκομίσῃ τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα.

Ἄρθρον 14.—Αἱ περὶ διαγραφῆς ἐνστάσεις τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 2 κοινοποιοῦνται διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος ἢ διὰ τινος ὀργάνου τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς Ἀστυνομίας Πόλεως ἢ τῆς Ἀγοφυλακῆς. ἐπιμελεία τοῦ Εἰρηνοδίκου εἰς τὴν ἐνδιαφερομένην, ἣτις δύναται νὰ ὑποβάλλῃ ἀντιρροήσεις ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως.

Ἄρθρον 15.—Ἐντὸς τῶν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως πασῶν τῶν προθεσμιῶν, ὁ Εἰρηνοδίκης ὑποβάλλει πάντα τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν διὰ λεπτομεροῦς καὶ ἠτιολογημένης ἐκθέσεως.

Τὸ Πρωτοδικεῖον δικάζει κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι οἱ τε ἐνιστάμενοι καὶ αἱ ἀντιλέγουσαι, δύναται νὰ ἐμφανισθῶσι κατὰ τὴν συζήτησιν παρὰ προσαγάγωσι νέας ἀποδείξεις ἢ δηλώσωσιν ὅτι δέχονται νὰ δώσωσιν ὄρκον, ὃν δεόν κατ' αὐτὴν τὴν συζήτησιν ἢ ν' ἀποκρούσῃ ἢ νὰ ἐπιβάλλῃ τὸ δικαστήριον.

Ὁ ὄρκος οὗτος δίδεται παραχρῆμα.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου ἐκδίδεται ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως εἶνε

δὲ ὀριστικὴ καὶ οὐδὲν κατ' αὐτῆς ἐπιτρέπεται ἐνδίκον μέσον.

Ἄρθρον 16.—Ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν ἐπιφέρει εἰς τὸν κατάλογον τὰς ἀναγκαίας μεταβολὰς κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Δικαστηρίου.

Προκειμένου περὶ ἐγγραφῆς ἐν καταλόγῳ συνεπαγομένης καὶ χορήγησιν ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου ὁ Πρόεδρος ἐκδίδει καὶ τὸ σχετικὸν βιβλιαρίον κατὰ τὸ ἄρθρον 8 καὶ ἐπομ. φέρον τὴν σφραγίδα τοῦ Πρωτοδικείου καὶ τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ.

Τὸ βιβλιαρίον τοῦτο φυλλάσσεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν, παραδίδεται δὲ εἰς τὴν δικαιοῦχον συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν αὐτῶν ἄρθρων.

Διαγραφομένης γυναικὸς λαβούσης βιβλιαρίον ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν διατάσσει καὶ τὴν κατάσχασιν τοῦ βιβλιαρίου.

Ἄρθρον 17.—Οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι ἐκτυποῦνται κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ νόμου 3824 τῆς 24 Ἰανουαρίου 1929 περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν.

Ἄρθρον 18.—Εἰς οὓς δήμους καὶ κοινότητας οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι τῶν ἀνδρῶν συνετάχθησαν κατ' ἐνορίας, προάστεια καὶ προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 3355 τοῦ 1925, οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι τῶν γυναικῶν θέλουσι συνταχθῆναι κατὰ τὰ αὐτὰ τμήματα.

Ἐν ἐκάστῳ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τούτων συνιστῶνται μία ἢ πλείονες ἐπιτροπαί.

Αἱ ἐπιτροπαί συνιστῶνται δι' ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου, καθορίζουσας καὶ τὴν ἀρμοδιότητα ἐκάστης αὐτῶν, ἣτις περιλαμβάνει ἐν ἡ πλείονα τῶν τμημάτων καθ' ἃ συνετάχθη ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος τῶν ἀνδρῶν.

Τὰ μέλη καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν ἐπιτροπῶν διορίζονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3. Τὰ δύο μέλη τῆς ἐπιτροπῆς λαμβάνονται ἐκ τῶν ἐπιτρόπων ἐνοριακοῦ ναοῦ ἢ ἐνοριτῶν τῆς περιφερείας τῆς ἐπιτροπῆς. Καὶ ἡ γυνὴ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς λαμβάνεται ἐκ τῶν ἐνοριτῶν τῆς περιφερείας.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται ἀναλόγως αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 4 καὶ ἐπομ. τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἄρθρον 19.—Οἱ καταρτισθησόμενοι ἐκλογικοὶ κατάλογοι τῶν γυναικῶν ἀναθεωροῦνται κατ' ἔτος ταυτοχρόνως μετὰ τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων τῶν ἀνδρῶν ἐφαρμοζομένων ἀναλόγως τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 10 καὶ ἐπομ. τοῦ νόμου 3824 τῆς 24 Ἰανουαρίου 1929 «περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν».

Ἄρθρον 20.—Τὸ ἄρθρον 129 τοῦ νόμου 3824 τῆς 24 Ἰανουαρίου 1929 ἐφαρμόζεται καὶ διὰ τὰ κατὰ τὸ παρὸν διάταγμα ἀπαιτούμενα ἔγγραφα.

Οἱ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοὶ θέλουσι δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ διάταγμα τοῦτο.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Φεβρουαρίου 1930.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης
Δ. ΔΙΓΚΑΣ

Ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ